

**Główne kierunki filozofii : w wyjątkach z dzieł ich klasycznych przedstawicieli : (teoria poznania - logika - metafizyka - teoria wartości)
Kazimierz Ajdukiewicz. – Wyd. 2 rozsz. / oprac. Jacek Jadacki. –
Warszawa, 2011**

Spis treści

Jacek Jadacki: Wprowadzenie do wydania drugiego	9
Kazimierz Ajdukiewicz: Wprowadzenie do wydania pierwszego	19
WSTĘP: GŁÓWNE ZAGADNIENIA FILOZOFICZNE	
1. Co to są pojęcia?	23
2. Pożyteczność pojęć: są one skarbnicą naszej wiedzy	24
3. Pojęcia a pogląd na pewną sferę rzeczywistości	25
4. Nie wszystkie pojęcia zostają wyjaśnione przez nauki szczegółowe	29
5. Zadania metafizyki: wyjaśnienie ostatecznych pojęć i pogląd na świat	32
6. Naczelne zagadnienia teorii poznania i główne sposoby ich rozwiązań	35
7. Naczelne zagadnienia i zadania logiki	43
8. Zagadnienia etyki normatywnej i opisowej, oraz sposoby ich rozwiązań	46
9. Psychologia	51
10. O doznaniach estetycznych	55
1. TEORIA POZNANIA	
Rozdział I. Kryterium prawdy	63
1. René Descartes: O czym można wątpić [1641]	63
2. René Descartes: Po czym można odróżnić prawdę od fałszu [1641]	69
3. Georg Simmel: Prawda polega na biologicznej pożyteczności [1895]	75
4. Jan Łukasiewicz: Praktyczna wartość zasady sprzeczności [1910]	82
5. Sextus Empiricus: O sceptycyzmie pyrronejskim [II/III w.]	89
6. Gorgiasz z Leontinoi: Nie możemy niczego poznać [V/IV w. przed Chr.]	94
Rozdział II. Idealizm i realizm	102
1. John Locke: Nasze idee nie są wiernymi kopiami rzeczy [1690]	102
2. Hermann v. Helmholtz: Czy świat jest naprawdę taki, jakim się wydaje [1879]	107
3. George Berkeley: Jedynie nasze idee są dostępne poznaniu. Istnieją tylko dusze i ich idee [1710]	112
4. David Hume: Wnioski o faktach i stosunek przyczynowy [1748]	124
5. David Hume: Nie możemy poznać nic, prócz naszych idei [1739-1740]	131

6. Alexius Meinong: Krytyka argumentów idealizmu [1906]	133
7. Immanuel Kant: Istnieją rzeczy same w sobie, lecz poznać możemy tylko ich przejawy [1783]	139
8. Marian Smoluchowski: Czy nauki przyrodnicze dają nam poznanie świata rzeczywistego? [1917]	149

Rozdział III. Racjonalizm i empiryzm **155**

1. Platon: Tylko rozum dostarcza poznania [IV w. przed Chr.]	155
2. Jędrzej Śniadecki: O wyższości rozumu nad doświadczeniem [1799]	160
3. Gottfried Wilhelm Leibniz: Doświadczenie nie jest jedynym źródłem poznania [1704]	166
4. John Stuart Mili: Pewniki matematyczne są oparte na doświadczeniu [1843]	170
5. Immanuel Kant: O podstawach i źródłach poznania [1781]	179
6. Bertrand Russell: Krytyka empiryzmu i kantowskiej teorii poznania [1919]	180

2. LOGIKA

1. Jan Śniadecki: O potrzebie logiki i jej nauczania [1814]	185
2. Arystoteles: O zasadzie sprzeczności [IV w. przed Chr.]	188
3. Louis Couturat: Główne twierdzenia logiki algorytmicznej. Rachunek powieżeń [1912]	191
4. Louis Couturat: O błędności niektórych trybów klasycznego sylogizmu [1913]	204
5. Antoine Arnauld: Definicje wyrazów i definicje rzeczy [1662]	206
6. Louis Couturat: Definicje w matematyce [1905]	208
7. Jan Łukasiewicz: O rodzajach rozumowania [1915]	212
8. Kazimierz Twardowski: O naukach apriorycznych czyli racjonalnych (dedukcyjnych) i naukach aposteriorycznych czyli empirycznych (indukcyjnych) [1923]	219
9. John Stuart Mili: Czy sylogizm przedstawia petitio principal [1843]	228
10. John Stuart Mill: Logiczna wartość sylogizmu [1843]	230
11. Christoph Sigwart: Czy pogląd Milla na wartość sylogizmu jest słuszny? [1873]	233
12. Louis Liard: Metody badania indukcyjnego według Johna Stuarta Milla [1878]	234
13. William Kingdon Clifford: Co to jest wyjaśnienie [1896]	241
14. John Stuart Mili: Wyjaśnienie praw przyrody [1843]	244
15. Antoine Arnauld: Główne postaci sofizmatów [1662]	247

3. METAFIZYKA

1. Jan Śniadecki: O metafizyce, jej doniosłości i trudności [1814]	255
2. René Descartes: Dusza i ciało różnią się co do swej istoty [1644]	259
3. Friedrich Paulsen: Materializm i jego krytyka [1892]	263
4. Artur Schopenhauer: Istotą świata jest wola [1819]	273

5. Artur Schopenhauer: Krytyka materializmu [1819]	278
6. Rudolf Hermann Lotze: Istnieją rzeczy same w sobie, a istota ich jest duchowa [1883]	280
7. Ernst Mach: Świat duchowy nie jest w swej istocie materialny, ani materialny nie jest w istocie duchowy, lecz każdy składnik świata rzeczywistego jest zarówno materialny, jak duchowy [1886]	286
8. Henri Bergson: O czasie [1889]	292
9. Kazimierz Ajdukiewicz: Czas prawdziwy [1947]	300
10. Platon: O idei piękna [IV w. przed Chr.]	306
11. Arystoteles: Forma czyli istota rzeczy jednostkowych. Nie istnieje ona w oderwaniu od nich, jak uczył Platon [IV w. przed Chr.]	309
12. Kazimierz Twardowski: Historia sporu o uniwersalia w wiekach średnich [1910]	312

4. TEORIA WARTOŚCI

Rozdział I. Antropologia **323**

1. Izydora Dąmbska: Lęk przed śmiercią [1946]	323
2. Józef Maria Bocheński: Dusza i jej nieśmiertelność [1987]	337
3. Jan Salamucha: Istnienie Boga [1946]	342
4. Jan Salamucha: Zło i cierpienie [1947]	350
5. Hugo Kołłątaj: O równości przyrodzonej między ludźmi [1810]	354
6. Leon Petrażycki: Zagadnienie wolności woli [1905]	357
7. Tadeusz Czeżowski: Sens i wartość życia [1962]	363
8. Kazimierz Twardowski: Pesymizm i optymizm [1934]	368
9. Kazimierz Ajdukiewicz: Pochwała życia pracowitego [1948]	372
10. Władysław Tatarkiewicz: Definicja szczęścia [1947]	378
11. Tadeusz Czeżowski: O szczęściu [1940]	387

Rozdział II. Etyka **393**

1. Tadeusz Czeżowski: Czym są wartości [1964]	393
2. Antoni Wiśniewski: O etyce w ogólności [1753]	396
3. Sebastian Petrycy z Pilzna: Co to jest dobro [1618]	403
4. Andrzej Maksymilian Fredro: Cnoty i ich pozory [1664]	413
5. Władysław Tatarkiewicz: O czterech rodzajach sądów etycznych [1930]	420
6. Tadeusz Kotarbiński: O istocie oceny etycznej [1948]	425
7. Kazimierz Ajdukiewicz: O sprawiedliwości [1939]	432
8. Maria Ossowska: Miłość bliźniego i życzliwość powszechna [1970]	446
9. Władysław Witwicki: Czy prawda obowiązuje zawsze? [1957]	453
10. Ignacy Krasicki: O niegodziwości obmowy i szyderstwa [1798-1799]	457

Rozdział III. Estetyka **466**

1. Stanisław Ossowski: Piękno [1936]	466
2. Stanisław Ossowski: Co to są przeżycia estetyczne? [1933]	470
3. Henryk Elzenberg: Osobowość twórcza artysty [1948]	486

4. Maciej Kazimierz Sarbiewski: Istota poezji [1626-1627]	493
5. Maurycy Mochnacki: Czy sztuka winna naśladować naturę? [1828]	499
6. Leon Chwistek: Wielość rzeczywistości w sztuce [1924]	505
7. Roman Ingarden: Dzieło literackie jako twór wielowarstwowy [1931]	516
Tabela synchronistyczna	521
Indeks imienny	526
Indeks rzeczowy	531
Indeks symboli logicznych	538
Słowniczek wyrazów i zwrotów staropolskich i obcych	539
Wykaz używanych skrótów	546

oprac. BPK